

المفتیین

در آداب و اخلاق اسلامی

تألیف

علامہ محمد باقر مجلسی (قدس سرہ)

ہمراہ با مکالمات خُسنیہ

تألیف

شیخ ابوالفتح رازی مکتی (قدس سرہ)

بایضاح آیات و اعراب کذاری احادیث و فرہنگ و اشعار

مدرسہ مکتبہ اشراق
پس پشت

مجلس، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۲۷ - ۱۱۱۱ ق.
 حلیۃ المتقین / مولف محمد باقر مجلسی. به انضمام مکالمات حسنی /
 [منسوب به ابوالفتح رازی] - تهران: یاس بهشت، ۱۳۸۵.
 ۵۱۱ ص: ۱۱ X ۱۷ س. م

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. اخلاق شیعه. ۲. احادیث اخلاقی. ۳. شیعه -- احتیاجات.
۴. شیعه -- شعایر و مراسم مذهبی. ۵. احادیث شیعه -- قرن ۱۱ ق.
۶. شیعه -- دفاعیه ها و ردیه ها الف. ابوالفتح رازی، حسین
- بن علی، قرن ۴ ق. حق، الحسینی. ب. عنوان. ج. عنوان: مکالمات حسنی.
- د. عنوان: الحسینی.

۲۹۷ / ۶۱

BP ۲۲۷ / ۶۵ / م ۲ ج ۸

۱۳۸۵

م ۸۳ - ۳۶۷۸۸

کتابخانه ملی ایران

نشر آثار آیت یاس بهشت

تهران، روبروی دانشگاه تهران خ ۱۲ فروردین خ رواند فریبی پ ۲۰۸ واحد ۲ تلفن: ۱۱۲۴۲-۴۲۲۵۵

حلیۃ المتقین

مولف: علامه محمد باقر مجلسی (قدس سره)

ناشر: یاس بهشت

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

تیراژ: ۵۰۰۰ جلد

حروفچینی: مهدی فیروزخانی

چاپ: غزال

شابک: ۹۶۴-۹۱۱۶-۰۶-۷

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

• باب اول: در بیان آداب جامه و کفش پوشیدن

۱۱	فصل اول: در فضیلت تجمل و زینت کردن
۱۳	فصل دوم: در بیان جامه‌هایی که حرام است پوشیدن آنها
۱۴	فصل سوم: در پوشیدن پنبه و کتان و پشم
۱۵	فصل چهارم: در بیان رنگ‌هایی که در جامه سنت یا مکروه است
۱۷	فصل پنجم: در بعضی از آداب جامه پوشیدن
۱۷	فصل ششم: در پوشیدن لباسی که مخصوص زنان یا کافران باشد
۱۸	فصل هفتم: در بیان عمامه بستن
۱۹	فصل هشتم: در بیان آداب زیر جامه پوشیدن
۱۹	فصل نهم: در آداب جامه نو بریدن و پوشیدن
۲۱	فصل دهم: در سایر آداب جامه پوشیدن و گذن
۲۲	فصل یازدهم: در رنگ نعلین و موزه و کفش و چگونگی آنها
۲۳	فصل دوازدهم: در آداب پوشیدن نعل و موزه و کفش

• باب دوم: در آداب حلی و زیور پوشیدن مردان و زنان و...

۲۵	فصل اول: در فضیلت انگشتر به دست کردن و آداب آن
۲۶	فصل دوم: در بیان آنچه انگشتر از آن سازند
۲۷	فصل سوم: در فضیلت عقیق
۲۹	فصل چهارم: در فضیلت یاقوت و زبرجد و زمرد
۳۰	فصل پنجم: در فضیلت فیروزه و جزع یمانی
۳۰	فصل ششم: در فضیلت کمر نجف و بلور و جدید صینی و سایر نگین‌ها

فصل هفتم: در بیان آنچه سزاوار است که در نگین نقش کنند.....	۳۱
فصل هشتم: در زیور طلا و نقره پوشیدن و به زنان و اطفال پوشانیدن.....	۳۶
فصل نهم: در آداب سر مه کشیدن.....	۳۷
فصل دهم: در آداب نظر به آینه کردن.....	۳۸
فصل یازدهم: در فضیلت خضاب کردن مردان و زنان.....	۳۹
فصل دوازدهم: در کیفیت خضاب و احکام آن.....	۴۱

• باب سوم: در آداب خوردن و آشامیدن

فصل اول: در بیان ظرف‌هایی که در خوردن و آشامیدن و سایر.....	۴۳
فصل دوم: در تجویز خوردن طعام‌های لذیذ و مذمت حرص و افراط در آن.....	۴۵
فصل سوم: در بیان بعضی از آداب و اوقات طعام خوردن.....	۴۷
فصل چهارم: در سایر آداب طعام خوردن.....	۵۰
فصل پنجم: در بیان دعای وقت طعام خوردن.....	۵۶
فصل ششم: در آداب بعد از طعام.....	۵۸
فصل هفتم: در فضیلت نان و سویق و گوشت و روغن و سایر آنچه از حیوان.....	۶۰
فصل هشتم: در فواید سبزی‌ها و میوه‌ها و سایر مأكولات.....	۶۹
فصل نهم: در فضیلت ضیافت مؤمنان و آداب آن.....	۷۸
فصل دهم: در فضیلت خلل و آداب آن.....	۸۱
فصل یازدهم: در فضیلت آب و انواع آن.....	۸۲
فصل دوازدهم: در آداب آب خوردن.....	۸۴

• باب چهارم: در بیان فضیلت تزویج و آداب و معاشرت...

فصل اول: در فضیلت تزویج کردن و نهی از رهبانیت.....	۸۷
فصل دوم: در اصناف زنان و صفات پسندیده و ناپسندیده ایشان.....	۸۹

۹۱	فصل سوم: در آداب نکاح و اراده آن
۹۲	فصل چهارم: در بیان آداب زفاف و مجامعت
۹۸	فصل پنجم: در آداب نماز و دعا در شب زفاف و در وقت مقاربت زنان
۱۰۰	فصل ششم: در بیان حق زن و شوهر بر یکدیگر و احکام ایشان
۱۰۳	فصل هفتم: در بیان دعاهاى طلب فرزند و فضیلت آن
۱۰۷	فصل هشتم: در احکام ایام حمل و آداب روز ولادت و نام نهادن طفل
۱۱۱	فصل نهم: در عقیقه کردن و سرتراشیدن و آداب هر یک
۱۱۴	فصل دهم: در ختنه کردن پسران و دختران و سوراخ کردن گوش ایشان و ...
۱۱۶	فصل یازدهم: در آداب شیر دادن و تربیت کردن فرزندان و رعایت ایشان
۱۲۱	فصل دوازدهم: در بیان حق پدر و مادر بر فرزند و ...

• باب پنجم: در بیان آداب مسواک کردن و شانه کردن و ناخن و ...

۱۲۵	فصل اول: در بیان فضیلت مسواک کردن
۱۲۷	فصل دوم: در فضیلت سرتراشیدن و آداب آن
۱۲۸	فصل سوم: در آداب موی سر نگاه داشتن
۱۲۹	فصل چهارم: در فضیلت شارب گرفتن
۱۲۹	فصل پنجم: در آداب ریش بلند کردن
۱۳۰	فصل ششم: در بیان فضیلت موی سفید و حکم کندن آن
۱۳۱	فصل هفتم: در کندن موی بینی و بازی کردن با ریش
۱۳۲	فصل هشتم: در فضیلت ناخن گرفتن
۱۳۲	فصل نهم: در بیان آداب و اوقات ناخن گرفتن
۱۳۴	فصل دهم: در دفن کردن مو و ناخن و سایر چیزها که دفن باید کرد
۱۳۴	فصل یازدهم: در فضیلت شانه کردن موی سر و ریش
۱۳۵	فصل دوازدهم: در آداب و اوقات شانه کردن و انواع شانه ها

• باب ششم: در آداب بوی خوش کردن و گل بوییدن و روغن مالیدن

فصل اول: در بیان سبب پیدا شدن بوهای خوش در زمین	۱۳۷
فصل دوم: در فضیلت بوی خوش و آداب آن	۱۳۷
فصل سوم: در کراهت رد کردن بوی خوش	۱۳۹
فصل چهارم: در فضیلت مشک و عنبر و زعفران	۱۴۰
فصل پنجم: در فضیلت غالیه	۱۴۰
فصل ششم: در فضیلت و آداب روغن بر بدن مالیدن	۱۴۱
فصل هفتم: در فواید روغن بنفشه	۱۴۲
فصل هشتم: در فواید روغن «بان» و روغن زنبق	۱۴۳
فصل نهم: در فواید سایر روغن‌ها	۱۴۳
فصل دهم: در فضیلت بخور و انواع و آداب آن	۱۴۴
فصل یازدهم: در بیان فضیلت گلاب و گل سرخ و انواع گل‌ها	۱۴۵
فصل دوازدهم: در آداب گل بوییدن	۱۴۶

• باب هفتم: در آداب حمام رفتن و سر و بدن شستن و دارو کشیدن...

فصل اول: در فضیلت حمام	۱۴۷
فصل دوم: در آداب داخل شدن و بیرون آمدن و دعاهایی که باید خواند	۱۴۸
فصل سوم: در بیان آنچه در حمام نباید کرد و آنچه تجویز شده است	۱۵۰
فصل چهارم: در فضیلت شستن سر و بدن و دفع بوهای بد از خود کردن	۱۵۱
فصل پنجم: در فضیلت شستن سر با سدر و خطمی	۱۵۲
فصل ششم: در فضیلت دارو کشیدن	۱۵۳
فصل هفتم: در ازاله کردن موی زیر بغل	۱۵۳
فصل هشتم: در غایت زمانی که نوره را تأخیر توان کرد	۱۵۴
فصل نهم: در دعاهای وقت نوره کشیدن	۱۵۴
فصل دهم: در اوقات نوره کشیدن و سایر آداب آن	۱۵۵

- ۱۵۶ فصل یازدهم: در فضیلت حنا مالیدن بعد از نوره
۱۵۷ فصل دوازدهم: در آداب غسل جمعه و سایر اغسال

باب هشتم: در آداب خواب رفتن و بیدار شدن و...

- ۱۶۱ فصل اول: در بیان اوقات خواب
۱۶۲ فصل دوم: در وضو ساختن پیش از خواب
۱۶۳ فصل سوم: در مکان خوابیدن و آداب پیش از خوابیدن
۱۶۴ فصل چهارم: در سایر آداب خوابیدن
۱۶۵ فصل پنجم: در آداب و ادعیه‌ای که پیش از خواب باید خوانده شود
۱۶۸ فصل ششم: در دفع ترسیدن در خواب، و خواب پریشان دیدن و...
۱۷۰ فصل هفتم: در دعاها برای دفع بیداری و برای بیدار شدن در آخر شب
۱۷۰ فصل هشتم: در بیان نماز و دعا برای خواب‌های نیک دیدن و...
۱۷۲ فصل نهم: در سبب خواب راست و دروغ و تعبیر خواب
۱۷۹ فصل دهم: در آداب بیداری و مذمت خواب بسیار
۱۸۱ فصل یازدهم: در آداب بیت‌الخلاء
۱۸۳ فصل دوازدهم: در بیان احوال و اوضاع مکان‌هایی که نهی از آنها

باب نهم: در آداب حجامت کردن و تنقیه و بعضی از ادویه و...

- ۱۸۵ فصل اول: در ثواب بیماری و صبر کردن و بیان شدت ابتلای مؤمنان
۱۸۸ فصل دوم: در فضیلت و آداب حجامت
۱۹۲ فصل سوم: در بیان انواع تداوی که از ائمه علیهم‌السلام وارد شده است و بیان
۱۹۶ فصل چهارم: در معالجه انواع تب
۲۰۱ فصل پنجم: در ادعیه جامعه و ادویه مرکبه نافع
۲۰۶ فصل ششم: در معالجه دردسر و شقیقه و زکام و صرع و اختلال دماغ و...

فصل هفتم: در معالجه سایر امراض و درد سر و گلو.....	۰۸
فصل هشتم: در معالجه خنازیر و قروح و جروح و ثالول و ثبور.....	۱۴
فصل نهم: در معالجه امراض اندرونی و قولنج و بادهای و آزار معده و.....	۱۸
فصل دهم: در معالجه اوجاع مفاصل و فالج و بواسیر و امراض مثانه و.....	۲۳
فصل یازدهم: در بیان قلیلی از تعویذات برای دفع سحر و سموم گزندگان ..	۲۷
فصل دوازدهم: در فوائد تربت شریف حضرت امام حسین علیه السلام	۳۳

• باب دهم: در آداب معاشرت با مردم و حقوق اصناف ایشان

فصل اول: در بیان حقوق خویشان و غلامان و کنیزان.....	۳۹
فصل دوم: در حقوق همسایگان و یتیمان و عشیره و قبیله.....	۴۲
فصل سوم: در حقوق صداقت و اخوت.....	۴۶
فصل چهارم: در بیان حقوق مؤمنان بر یکدیگر و حسن معاشرت.....	۴۹
فصل پنجم: در قضای حاجت مؤمنان و سعی نمودن در کارهای ایشان.....	۵۱
فصل ششم: در دیدن مؤمنان و عیادت بیماران ایشان.....	۵۷
فصل هفتم: در اطعام مؤمنان و آب دادن ایشان و جامه پوشانیدن و.....	۶۰
فصل هشتم: در حقوق فقیران و ضعیفان و مظلومان و پیران و اصحاب.....	۶۱
فصل نهم: در رعایت حقوق مؤمنان در غیبت ایشان.....	۶۹
فصل دهم: در آداب معاشرت ظالمان و قلیلی از احوال ایشان.....	۷۳
فصل یازدهم: در آداب معاشرت با کافران و مخالفان.....	۷۹
فصل دوازدهم: در بیان حقوق مردگان بر زندگان.....	۸۱

• باب یازدهم: در آداب مجالس از سلام و مصافحه و معانقه و...

فصل اول: در فضیلت سلام و آداب آن.....	۹۱
فصل دوم: در فضیلت مصافحه یعنی دست یکدیگر را گرفتن، و.....	۹۴

۲۹۷	صل سوم: در آداب نشستن در مجالس.....
۲۹۹	صل چهارم: در آداب ملاقات صاحب خانه با کسی که به خانه او می آید.....
۳۰۰	صل پنجم: در بیان مجالسی که در آن جا داخل شدن رواست و.....
۳۰۴	صل ششم: در آداب عطسه و آروق و آب دهان انداختن.....
۳۰۶	صل هفتم: در بیان مزاح کردن و خندیدن و سرگوشی کردن و.....
۳۰۸	صل هشتم: در سایر آداب مجالست و حقوق اصحاب مجالس بر یکدیگر.....
۳۱۰	صل نهم: در فضیلت ذکر خدا در مجالس کردن.....
۳۱۱	صل دهم: در فضیلت ذکر حضرت رسول خدا ﷺ و ائمه علیهم السلام و.....
۳۱۴	صل یازدهم: در مشورت کردن با برادران و آداب آن.....
۳۱۵	صل دوازدهم: در آداب نامه نوشتن.....

• باب دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن

۳۱۷	فصل اول: در گشادگی خانه.....
۳۱۸	فصل دوم: در مذمت تکلف بسیار در خانه کردن و بسیار بلند ساختن.....
۳۲۰	فصل سوم: در نقاشی کردن و تصویر کشیدن و.....
۳۲۱	فصل چهارم: در آداب فرش خانه.....
۳۲۲	فصل پنجم: در آداب عبادت کردن در خانه.....
۳۲۳	فصل ششم: در نگاه داشتن حیوانات در خانه خصوصاً کبوتر و خروس.....
۳۲۵	فصل هفتم: در نگاه داشتن گوسفند و بز در خانه.....
۳۲۶	فصل هشتم: در بیان احوال سایر طیور و ذکر بعضی از حیوانات که کشتن.....
۳۳۰	فصل نهم: در منع از نگاه داشتن سگ در خانه.....
۳۳۲	فصل دهم: در آداب چراغ افروختن و خانه خریدن.....
۳۳۳	فصل یازدهم: در بیان سایر آداب خانه.....
۳۳۵	فصل دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن.....

• باب سیزدهم: در آداب پیاده رفتن و سوار شدن و بازار رفتن و

فصل اول: در سوار شدن اسب و استر و الاغ و انواع هر یک	۳۳۹
فصل دوم: در آداب نگاه داشتن و رعایت حقوق چهارپایان	۳۴۱
فصل سوم: در آداب زین و لجام	۳۴۳
فصل چهارم: در ادعیه و آداب سواری	۳۴۴
فصل پنجم: در آداب پیاده رفتن	۳۴۶
فصل ششم: در نگاه داشتن شتر و گاو و گوسفند	۳۴۷
فصل هفتم: در آداب خریدن و نگاه داشتن حیوانات	۳۴۹
فصل هشتم: در بیان مجمل احوال و اقسام حیوانات	۳۵۰
فصل نهم: در فضیلت تجارت کردن و طلب حلال نمودن	۳۵۳
فصل دهم: در بیان آداب تجارت	۳۵۵
فصل یازدهم: در فضیلت زراعت کردن و درخت کشتن	۳۶۱
فصل دوازدهم: در آداب زراعت کردن و درخت کشتن	۳۶۲

• باب چهاردهم: در آداب سفر

فصل اول: در بیان سفرهای نیک و بد و ایام و ساعات برای سفر	۳۶۵
فصل دوم: در دفع نحوست‌های سفر به تصدق و دعا	۳۶۶
فصل سوم: در آداب غسل و نماز و دعا در وقت بیرون رفتن	۳۶۸
فصل چهارم: در سایر آداب بیرون رفتن و بیان چیزی که باید با خود بردن	۳۷۱
فصل پنجم: در آداب توشه برداشتن در سفر و آداب صرف کردن آن	۳۷۴
فصل ششم: در رفیق با خود بردن در سفر و آداب معاشرت ایشان	۳۷۵
فصل هفتم: در بیان سایر آداب سفر	۳۷۷
فصل هشتم: در آداب راه رفتن و فرود آمدن	۳۷۹
فصل نهم: در بیان دعا‌هایی که در راه و منازل باید خواند	۳۸۰
فصل دهم: در آداب سفر دریا و گذشتن از پل‌ها	۳۸۴

۳۸۵ فصل یازدهم: در آداب مشایعت و استقبال مسافر و آداب برگشتن او

۳۸۷ فصل دوازدهم: در آداب اسب تاختن و تیر انداختن

۳۹۳ مائمه در بیان بعضی از آداب متفرقه و فواید نافع

۴۰۵ مکالمات حسنیّه در مجلس هارون الرّشید با علمای مخالفین

۴۷۸ فرهنگ وازگان

